

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
МУКАЧІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

(повне найменування вищого навчального закладу)

Предметно (циклова) комісія викладачів суспільних дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК10 Охорона праці

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 01 Освіта/ Педагогіка

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта

Відділення: дошкільне
(назва відділення)

Мукачево – 2025 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «**Охорона праці**» для здобувачів освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта, **освітньо-професійний ступінь «фаховий молодший бакалавр»**, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, 2025 р. - 30 с.

Розробник: **Іван КУШНІР**, кандидат педагогічних наук, доцент, викладач суспільних дисциплін, «спеціаліст вищої категорії», «викладач – методист»

Робоча програма затверджена на засіданні предметно (циклових) викладачів суспільних дисциплін:

Протокол № 1 від 25.08. 2025 року

Голова предметної (циклової) комісії Віта КОТ

Схвалено Головою методичної ради

Протокол № 1 від «25» серпня 2025 року

ВСП «ГПФК МДУ» 2025
© Іван КУШНІР, 2025 рік

Відомості про перезатвердження робочої програми

Робоча програма затверджена на засіданні предметної (циклової) комісії викладачів суспільних дисциплін

Протокол № ___ від «___» _____ 20__ року

Голова предметної (циклової) комісії _____ (_____)

«___» _____ 20__ року

Робоча програма затверджена на засіданні предметної (циклової) комісії викладачів суспільних дисциплін

Протокол № ___ від «___» _____ 20__ року

Голова предметної (циклової) комісії _____ (_____)

«___» _____ 20__ року

Робоча програма затверджена на засіданні предметної (циклової) комісії викладачів суспільних дисциплін

Протокол № ___ від «___» _____ 20__ року

Голова предметної (циклової) комісії _____ (_____)

«___» _____ 20__ року

Робоча програма затверджена на засіданні предметної (циклової) комісії викладачів суспільних дисциплін

Протокол № ___ від «___» _____ 20__ року

Голова предметної (циклової) комісії _____ (_____)

«___» _____ 20__ року

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ЄКТС – 2	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка (шифр і назва)	Нормативна
Модулів - 1	Спеціальність (професійне спрямування): 012 Дошкільна освіта	Рік підготовки:
Змістовних модулів - 4		4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання не передбачено		Семестр
Загальна кількість годин – 60		8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 1,75		20 год.
	Освітньо-професійний ступінь: «фаховий молодший бакалавр»	Практичні, семінарські 12 год.
		Самостійна робота 28 год.
		Вид контролю: залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 53 % - 47 %

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни: сформувати у здобувачів освіти систему теоретичних знань та практичних умінь щодо забезпечення безпечних і здорових умов праці в закладах освіти, запобігання травматизму, дотримання пожежної, техногенної, електробезпеки та правил поведінки в надзвичайних ситуаціях.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- ознайомити з нормативно-правовими актами України з охорони праці.
- навчити оцінювати умови праці та визначати небезпечні та шкідливі фактори.
- сформувати навички проведення інструктажів та організації заходів з безпеки праці.
- навчити застосовувати алгоритми дій при аваріях, пожежах та інших НС.
- розвинути здатність надавати першу домедичну допомогу.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні **знати:**

- законодавчу та нормативну базу з охорони праці;
- систему управління охороною праці в закладі освіти;
- методи запобігання виробничому та побутовому травматизму;
- основи пожежної, електричної та техногенної безпеки.

вміти:

- аналізувати небезпечні фактори в навчальному середовищі.
- розробляти та впроваджувати інструкції з охорони праці.
- організовувати і проводити інструктажі.
- діяти в умовах надзвичайних ситуацій та надавати першу домедичну допомогу.

У результаті засвоєння дисципліни у студентів будуть сформовані наступні компетентності:

Інтегральна компетентність:

ІК 1. Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності, що вимагає застосування положень і методів психолого-педагогічної науки та характеризується певною невизначеністю умов, а також нести відповідальність за результати своєї діяльності в освітньому процесі.

Загальні компетенції.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7. Здійснення безпечної діяльності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетенції.

СК3. Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку навичок безпечної поведінки в доквітлі, навичок орієнтування на сталий розвиток.

СК4. Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку основ здорового способу життя, здоров'язберезувальних навичок

У результаті вивчення дисципліни здобувачі освіти повинні:

РН1. Упорядковувати універсальне, розвивальне середовище у групах раннього та передшкільного віку з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дитини.

РН2. Планувати та організовувати освітній процес у закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів здоров'язбереження, особистісно зорієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії

РН10. Організовувати умови безпечного середовища у природному, предметному та соціальному оточенні в процесі організації різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН11. Мати навички збереження та зміцнення психічного, фізичного та соціального здоров'я, попередження та протидії булінгу, формування навичок здорового способу життя у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН13. Знати нормативно-правові документи, законодавчі акти у сфері дошкільної освіти і використовувати їх у практичній діяльності.

Програма курсу розрахована на 60 год. З них 20 год. лекції, 12 год. практично, семінарські заняття. 28 год. самостійної роботи

Форма контролю – залік (II-семестр).

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1

Змістовний модуль I. Законодавчі та організаційні основи охорони праці.

Тема 1. Загальні питання охорони праці.

Сучасний стан охорони праці в Україні та за кордоном. Основні розділи дисципліни «Охорони праці». Суб'єкти і об'єкти охорони праці. Основні терміни та визначення в галузі охорони праці. Класифікація шкідливих та небезпечних виробничих чинників.

Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій.

Фінансування охорони праці. Основні принципи і джерела. Заходи і засоби з охорони праці, витрати на здійснення і придбання яких включаються до валових витрат.

Тема 2. Законодавча база України з охорони праці.

Конституційні засади охорони праці в Україні. Законодавство України про охорону праці. Закон України «Про охорону праці». Основні принципи державної політики України у галузі охорони праці. Гарантії прав працівників на охорону праці, пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Охорона праці жінок, неповнолітніх, інвалідів. Обов'язки працівників щодо додержання вимог нормативно-правових актів з охорони праці.

Відповідальність посадових осіб і працівників за порушення законодавства про охорону праці.

Нормативно-правові акти з охорони праці (НПАОП): визначення, основні вимоги та ознаки. Структура НПАОП. Реєстр НПАОП.

Стандарти в галузі охорони праці. Система стандартів безпеки праці (ССБП). Міждержавні стандарти ССБП. Національні стандарти України з охорони праці. Санітарні, будівельні норми, інші загальнодержавні документи з охорони праці.

Акти з охорони праці, що діють в організації, їх склад і структура. Інструкції з охорони праці. Розробка та затвердження актів з охорони праці, що діють в організації.

Тема 3. Система управління охороною праці у закладі освіти.

Система державного управління охороною праці в Україні. Компетенція та повноваження органів державного управління охороною праці. Національна рада з питань безпечної життєдіяльності населення.

Органи державного нагляду за охороною праці, їх основні повноваження і права.

Громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці.

Структура, основні функції і завдання управління охороною праці в організації.

Служба охорони праці підприємства. Статус і підпорядкованість. Основні завдання, функції служби охорони праці. Структура і чисельність служб охорони праці. Права і обов'язки працівників служби охорони праці.

Громадський контроль за станом охорони праці в організації. Уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці, їх обов'язки і права.

Комісія з питань охорони праці підприємства. Основні завдання та права комісії. Регулювання питань охорони праці у колективному договорі.

Атестація робочих місць за умовами праці. Мета, основні завдання та зміст атестації. Організація робіт та порядок проведення атестації робочих місць. Карта умов праці.

Кольори, знаки безпеки та сигнальна розмітка.

Стимулювання охорони праці.

Змістовний модуль II. Безпека в освітньому середовищі

Тема 4. Небезпечні та шкідливі фактори у закладах освіти.

Класифікація шкідливих та небезпечних виробничих чинників.

Основи фізіології праці. Роль центральної нервової системи в трудовій діяльності людини. Втома. Гігієна праці, її значення. Чинники, що визначають санітарно-гігієнічні умови праці. Загальні підходи до оцінки умов праці та забезпечення належних, безпечних і здорових умов праці.

Робоча зона та повітря робочої зони. Мікроклімат робочої зони. Нормування та контроль параметрів мікроклімату. Заходи та засоби нормалізації параметрів мікроклімату.

Склад повітря робочої зони: джерела забруднення повітряного середовища шкідливими речовинами (газами, парою, пилом, димом, мікроорганізмами). Гранично допустимі концентрації (ГДК) шкідливих речовин. Контроль за станом повітряного середовища на виробництві. Заходи та засоби попередження забруднення повітря робочої зони.

Вентиляція. Види вентиляції. Організація повітрообміну в приміщеннях, повітряний баланс, кратність повітрообміну. Природна вентиляція. Системи штучної (механічної) вентиляції, їх вибір, конструктивне оформлення. Місцева (локальна) механічна вентиляція.

Основні світлотехнічні визначення. Природне, штучне, суміщене освітлення. Класифікація виробничого освітлення. Основні вимоги до виробничого освітлення. Нормування освітлення, розряди зорової роботи. Експлуатація систем виробничого освітлення. Джерела штучного освітлення, лампи і світильники. Загальний підхід до проектування систем освітлення.

Джерела, класифікація і характеристики вібрації. Методи контролю параметрів вібрацій. Типові заходи та засоби колективного та індивідуального захисту від вібрацій.

Параметри звукового поля: звуковий тиск, інтенсивність, частота, коливальна швидкість. Класифікація шумів за походженням, за характером, спектром та часовими характеристиками. Методи та засоби колективного та індивідуального захисту від шуму.

Інфразвук та ультразвук. Джерела та параметри інфразвукових та ультразвукових коливань.

Джерела, особливості і класифікація електромагнітних випромінювань та електричних і магнітних полів. Характеристики полів і випромінювань. Захист від електромагнітних випромінювань і полів.

Тема 5. Інструктажі та навчання з охорони праці.

Принципи організації та види навчання з питань охорони праці. Вивчення основ охорони праці у навчальних закладах і під час професійного навчання. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників під час прийняття на роботу і в процесі роботи. Спеціальне навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників, які виконують роботи підвищеної небезпеки. Навчання з питань охорони праці посадових осіб.

Інструктажі з питань охорони праці. Види інструктажів. Порядок проведення інструктажів для працівників. Інструктажі з питань охорони праці для вихованців, учнів, студентів.

Виробничі травми, професійні захворювання, нещасні випадки виробничого характеру. Інциденти та невідповідності. Мета та завдання профілактики нещасних випадків професійних захворювань і отруєнь на виробництві. Основні причини виробничих травм та професійних захворювань. Розподіл травм за ступенем тяжкості. Основні заходи по запобіганню травматизму та професійним захворюванням.

Загальні положення та визначення. Встановлення зв'язку нещасного випадку з виробництвом. Розслідування та облік нещасних випадків, хронічних професійних захворювань і отруєнь на виробництві. Дослідження та профілактика виробничого травматизму. Звітність та інформація про нещасні випадки, аналіз їх причин. Основні причини виробничих травм та професійних захворювань. Розподіл травм за ступенем тяжкості. Основні заходи щодо профілактики травматизму та професійної захворюваності в галузі.

Тема 6. Евакуація, укриття та інформування населення.

Основи організації евакуації. Поняття евакуації та її види. Планування маршрутів евакуації та визначення відповідальних осіб. Вимоги до евакуаційних шляхів та виходів.

Організація укриття. Види укриттів у закладах освіти (бомбосховища, підвали, спеціально обладнані приміщення). Порядок підготовки укриттів: запас води, медичних засобів, засобів захисту. Правила поведінки учнів та персоналу під час укриття.

Система інформування. Сигнали оповіщення про небезпеку (пожежна тривога, повітряна тривога, техногенні аварії). Методи передачі інформації: голосове оголошення, електронні системи, SMS, месенджери. Інструктажі та тренування з реагування на сигнали оповіщення.

Практичні аспекти евакуації та укриття. Алгоритм дій під час пожежі, аварії, хімічного або радіаційного забруднення. Розподіл ролей серед персоналу закладу. Відпрацювання евакуації на практичних заняттях.

Змістовний модуль III. Пожежна, електрична безпека

Тема 7. Пожежна безпека та система оповіщення.

Показники вибухопожежонебезпечних властивостей матеріалів і речовин. Категорії приміщень за вибухопожежонебезпечністю. Класифікація вибухо-небезпечних та пожежонебезпечних приміщень і зон.

Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкту. Пожежна сигналізація. Засоби пожежогасіння.

Дії персоналу при виникненні пожежі. Забезпечення та контроль стану пожежної безпеки на виробничих об'єктах.

Вивчення питань пожежної безпеки працівниками.

Тема 8. Електробезпека. Захист від ураження струмом.

Дія електричного струму на організм людини. Електричні травми. Чинники, що впливають на наслідки ураження електричним струмом.

Класифікація приміщень за ступенем небезпеки ураження електричним струмом. Умови ураження людини електричним струмом. Ураження електричним струмом при дотику або наближенні до струмоведучих частин і при дотику до неструмоведучих металевих елементів електроустановок, які опинились під напругою. Напруга кроку та дотику. Безпечна експлуатація електроустановок: електрозахисні засоби і заходи.

Змістовний модуль IV. Перша домедична допомога та охорона праці педагога.

Тема 9. Надання домедичної допомоги у разі травм, опіків, ураження електричним струмом.

Загальні принципи надання домедичної допомоги. Оцінка ситуації та безпеки навколо постраждалого. Виклик екстрених служб (103, 101). Основні правила першої допомоги.

Надання допомоги при травмах. Види травм: переломи, вивихи, забої, порізи. Зупинка кровотечі: артеріальна та венозна. Фіксація ушкодженої кінцівки. Перевезення та транспортування потерпілого.

Надання допомоги при опіках. Класифікація опіків: I, II, III ступінь. Первинна обробка опіків (охолодження, накладання стерильної пов'язки). Заборона самостійного використання мазей або кремів на великі площі. Алгоритм дій при хімічних та електричних опіках.

Надання допомоги при ураженні електричним струмом. Види електротравм та їх ознаки. Безпечне від'єднання джерела струму. Оцінка дихання та пульсу; проведення серцево-легеневої реанімації (СЛР) при необхідності. Специфічні ураження: опіки, судоми, втрати свідомості.

Тема 10. Психофізіологічні аспекти праці педагога та профілактика професійних захворювань.

Особливості праці педагога. Фізичні та психічні навантаження у педагогічній діяльності. Робочий день і його вплив на здоров'я. Вимоги до організації робочого місця.

Психофізіологічні фактори ризику. Стрес, емоційне виснаження, перевтома. Моночинність та монотонність роботи. Порушення режиму праці та відпочинку.

Профілактика професійних захворювань. Організаційні заходи: нормування робочого часу, чергування видів діяльності. Ергономіка робочого місця: освітлення, меблі, технічне обладнання. Фізична активність та розминка під час робочого дня. Методи психологічної саморегуляції та зниження стресу.

Психологічна підтримка та безпечне середовище. Формування сприятливого психологічного клімату в колективі. Методи взаємодопомоги та колективної підтримки. Вплив культури безпеки та корпоративної культури на здоров'я педагогів.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин				
		у тому числі				
		усього	л	п	сем.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
<i>Змістовний модуль I. Законодавчі та організаційні основи охорони праці</i>						
1.	Тема 1. Загальні питання охорони праці.	4	2			2
2.	Тема 2. Законодавча база України з охорони праці.	4	2			2
3.	Тема 3. Система управління охороною праці у закладі освіти.	7	2		2	3
<i>Разом змістовний модуль I</i>		15	6		2	7
<i>Змістовний модуль II. Безпека в освітньому середовищі</i>						
4.	Тема 4. Небезпечні та шкідливі фактори у закладах освіти.	2	2			2
5.	Тема 5. Інструктажі та навчання з охорони праці.	7	2	2		3
6.	Тема 6. Евакуація, укриття та інформування населення.	7	2		2	3
<i>Разом змістовний модуль II</i>		18	6	2	2	8
<i>Змістовний модуль III. Пожежна, електрична безпека</i>						
7.	Тема 7. Пожежна безпека та система оповіщення.	4	2			2
8.	Тема 8. Електробезпека. Захист від ураження струмом.	7	2	2		3
<i>Разом змістовний модуль III</i>		11	4	2		5
<i>Змістовний модуль IV. Перша домедична допомога та охорона праці педагога</i>						
9.	Тема 9. Надання домедичної допомоги у разі травм, опіків, ураження електричним струмом.	5	2		1	2
10.	Тема 10. Психофізіологічні аспекти праці педагога та профілактика професійних захворювань.	6	2	2		2
<i>Разом змістовний модуль IV</i>		11	4	2	1	4
<i>Контрольний захід</i> <i>(модульна контрольна робота)</i>		5		1		4
Усього годин		60	20	7	5	28

5. РОБОЧА ПРОГРАМА

№ з/п	Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин				
		у тому числі				
		усього	лекції	практичні	семінарські	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7
<i>Змістовний модуль I. Законодавчі та організаційні основи охорони праці</i>						
	Тема 1. Загальні питання охорони праці.	4	2			2
1-2.	Загальні питання охорони праці		2			
	<i>Фінансування охорони праці.</i>					2
	Тема 2. Законодавча база України з охорони праці.	4	2			2
3-4.	Законодавча база України з охорони праці.		2			
	<i>Акти з охорони праці, що діють в організації, їх склад і структура.</i>					2
	Тема 3. Система управління охороною праці у закладі освіти.	7	2		2	3
5-6.	Система управління охороною праці у закладі освіти.		2			
	<i>Громадський контроль за станом охорони праці в організації.</i>					3
7-8.	Семінарське заняття. Організація та основні принципи системи управління охороною праці				2	
<i>Разом змістовний модуль I</i>		15	6		2	7
<i>Змістовний модуль II. Безпека в освітньому середовищі</i>						
	Тема 4. Небезпечні та шкідливі фактори у закладах освіти.	2	2			2
9-10.	Небезпечні та шкідливі фактори у закладах освіти.		2			
	<i>Шкідливі фактори у закладах освіти</i>					2
	Тема 5. Інструктажі та навчання з охорони праці.	7	2	2		3
11-12.	Інструктажі та навчання з охорони праці.		2			
	<i>Інциденти та невідповідності.</i>					2
13-14.	Практичне заняття.			2		

	Проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в організації.					
	Тема 6. Евакуація, укриття та інформування населення.	7	2		2	3
15-16.	Евакуація, укриття та інформування населення.		2			
	<i>Система інформування.</i>					3
17-18.	Семінарське заняття. Організація безпечного освітнього середовища: оцінка ризиків, профілактика та дії у надзвичайних ситуаціях.				2	
Разом змістовний модуль II		18	6	2	2	8
<i>Змістовний модуль III. Пожежна, електрична безпека</i>						
	Тема 7. Пожежна безпека та система оповіщення.	4	2			2
19-20.	Пожежна безпека та система оповіщення.		2			
	<i>Забезпечення та контроль стану пожежної безпеки на виробничих об'єктах.</i>					2
	Тема 8. Електробезпека. Захист від ураження струмом.	7	2	2		3
21-22.	Електробезпека. Захист від ураження струмом.		2			
	<i>Безпечна експлуатація електроустановок: електрозахисні засоби і заходи.</i>					3
23-24.	Практичне заняття. Оцінка безпечності робочого місця			2		
Разом змістовний модуль III		11	4	2		5
<i>Змістовний модуль IV. Перша домедична допомога та охорона праці педагога</i>						
	Тема 9. Надання домедичної допомоги у разі травм, опіків, ураження електричним струмом.	5	2		1	2
25-26.	Надання домедичної допомоги у разі травм, опіків, ураження електричним струмом.		2			
	<i>Первинна допомога.</i>					2
27.	Семінарське заняття. Безпека педагогічної праці та надання домедичної допомоги				1	
	Тема 10. Психофізіологічні аспекти	6	2	2		2

	праці педагога та профілактика професійних захворювань.					
28-29.	Психофізіологічні аспекти праці педагога та профілактика професійних захворювань.		2			
	<i>Методи психологічної саморегуляції та зниження стресу.</i>					2
30-31.	Практичне заняття. Збереження психічного та фізичного здоров'я педагога: аналіз і профілактика			2		
<i>Разом змістовний модуль IV</i>		11	4	2	1	4
32.	<i>Контрольний захід (модульна контрольна робота)</i>	5		1		4
Усього годин		60	20	7	5	28

6. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1.	Загальні питання охорони праці.	2
2.	Законодавча база України з охорони праці.	2
3.	Система управління охороною праці у закладі освіти.	2
4.	Небезпечні та шкідливі фактори у закладах освіти.	2
5.	Інструктажі та навчання з охорони праці.	2
6.	Евакуація, укриття та інформування населення.	2
7.	Пожежна безпека та система оповіщення.	2
8.	Електробезпека. Захист від ураження струмом.	2
9.	Надання домедичної допомоги у разі травм, опіків, ураження електричним струмом.	2
10	Психофізіологічні аспекти праці педагога та профілактика професійних захворювань.	2
<i>Разом за семестр</i>		<i>20</i>

7. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ РОБІТ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Організація та основні принципи системи управління охороною праці	2
2.	Організація безпечного освітнього середовища: оцінка ризиків, профілактика та дії у надзвичайних ситуаціях	2
3.	Безпека педагогічної праці та надання домедичної допомоги	1
	Разом за семестр	5

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в організації	2
2.	Оцінка безпечності робочого місця	2
3.	Збереження психічного та фізичного здоров'я педагога: аналіз і профілактика	2
	Разом за семестр	6

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форма контролю
<i>Вивчення окремих питань з тем навчальної дисципліни</i>			
1.	Фінансування охорони праці.	2	<i>Тестування, усне опитування, захист доповідей, презентацій, проєктів, написання практичних робіт, самостійна робота, участь в обговоренні</i>
2.	Акти з охорони праці, що діють в організації, їх склад і структура.	2	
3.	Громадський контроль за станом охорони праці в організації.	3	
4.	Шкідливі фактори у закладах освіти	2	
5.	Інциденти та невідповідності.	3	
6.	Система інформування.	3	
7.	Забезпечення та контроль стану пожежної безпеки на виробничих об'єктах.	2	
8.	Безпечна експлуатація електроустановок: електрозахисні засоби і заходи.	3	
9.	Первинна допомога.	2	
10.	Методи психологічної саморегуляції та зниження стресу.	2	
11.	Підготовка до модульної контрольної роботи	4	
Всього		28	

9. ФОРМИ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекція (лекція-доповідь, лекція-бесіда, лекція-дискусія). В ході лекцій за характером логіки пізнання впроваджуються аналітичний, синтетичний, індуктивний та дедуктивний методи. За рівнем самостійної розумової діяльності – проблемний виклад та частково-пошуковий метод.

Семінарські заняття, які включають семінари для закріплення і систематизації знань, та семінари для вивчення нового матеріалу. За формою проведення - семінар-бесіда; семінар-обговорення (реферативний), семінар-дискусія, семінар-практикум.

Використовується метод «мозкового штурму» та виконання творчих завдань.

Оцінювання знань здобувачів освіти з дисципліни «Охорона праці» здійснюється на основі результатів поточного контролю.

Об'єктом оцінювання знань здобувачів освіти є програмний матеріал дисципліни «Охорона праці» різного характеру та рівня складності, засвоєння якого відповідно перевіряється під час поточного контролю.

Об'єктом оцінювання знань здобувачів освіти в процесі поточного контролю є:

1. систематичність, активність та змістовність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу на семінарських заняттях;
2. рівень виконання модульних завдань;
3. виконання завдань для самостійного опрацювання.

Контроль знань, набутих в процесі вивчення навчальної дисципліни «Охорона праці», відбувається у формі усного опитування, письмових контрольних робіт. Оцінювання усних відповідей відбувається за чотирибальною шкалою.

Оцінка 5 «відмінно» - здобувач освіти глибоко і міцно засвоїв програмний матеріал. Знає особливості, специфіку та роль освітнього менеджменту у досягненні цілей розвитку навчального закладу; вміє застосовувати відповідні методи та інструменти менеджменту у процесі управління навчальним закладом; ідентифікує проблеми навчального закладу та обґрунтовує методи їхнього оптимального вирішення; вміє приймати та обґрунтовувати управлінські рішення на основі урахування вимог чинного законодавства, етичних міркувань та соціальної відповідальності; вміє організовувати та здійснювати ефективні внутрішні та зовнішні комунікаційні зв'язки із усіма суб'єктами освітнього процесу, демонструє лідерські навички та вміння працювати в команді; вміє планувати і організовувати методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення навчального закладу; розуміє механізм забезпечення конкурентоспроможності навчального закладу. Знання є глибокими, міцними; здобувач освіти здатний фахово здійснювати педагогічну діяльність у навчальних

зкладах та впроваджувати й адаптувати нові знання у процесі управлінської діяльності. Виконав усі види навчальної роботи.

Оцінка 4 «добре» - здобувач освіти виявив глибокі знання навчального матеріалу, повністю відтворює програмний матеріал, проте допускає незначні неточності в його інтерпретації. Знає особливості, специфіку та роль менеджменту освіти у досягненні цілей розвитку навчального закладу; вміє застосовувати відповідні методи та інструменти менеджменту у процесі управління навчальним закладом; ідентифікує проблеми навчального закладу та обґрунтовує методи їхнього оптимального вирішення; вміє приймати та обґрунтовувати управлінські рішення на основі урахування вимог чинного законодавства, етичних міркувань та соціальної відповідальності; вміє організовувати та здійснювати ефективні внутрішні та зовнішні комунікаційні зв'язки із усіма суб'єктами освітнього процесу, демонструє лідерські навички та вміння працювати в команді; вміє планувати і організовувати методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення навчального закладу; розуміє механізм забезпечення конкурентоспроможності навчального закладу. Здобувач освіти вміє застосовувати знання, його навчальна діяльність позначена вмінням фахово здійснювати педагогічну діяльність у навчальних закладах та впроваджувати й адаптувати нові знання у процесі управлінської діяльності. Виконав усі види навчальної роботи.

Оцінка 3 «задовільно» - здобувач освіти знає лише частину навчального матеріалу, припускається суттєвих неточностей у відповідях на конкретні питання і лише частково розкриває їхню сутність, здебільшого не розуміючи причинно-наслідкових зв'язків між окремими явищами та процесами. Поверхнево знає роль менеджменту освіти у досягненні цілей розвитку навчального закладу; знає лише окремі методи та інструменти управління навчальним закладом; із великими труднощами ідентифікує лише окремі проблеми навчального закладу; не володіє достатніми навичками прийняття управлінських рішень; частково володіє навичками організації внутрішніх та зовнішніх комунікаційних зв'язків з усіма суб'єктами освітнього процесу; не демонструє лідерські навички та вміння працювати в команді; на низькому рівні розуміє лише окремі аспекти планування і організації методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення навчального закладу; не розуміє механізму забезпечення конкурентоспроможності навчального закладу. Знання здобувача освіти є частковими; студент не виконав усі види навчальної роботи.

Оцінка 2 «незадовільно» виставляється здобувачу освіти, який виявив значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу, допустив грубі помилки у виконанні передбачених програмою завдань, незнайомий з основною літературою.

Невмотивований пропуск практичного заняття тягне за собою виставлення за нього негативної оцінки.

Контрольний захід (модульна контрольна робота) з дисципліни «Охорона праці» проводиться в кінці семестру, і включає проведення контрольних заходів за всіма темами у формі контрольної роботи, тестування, творчого завдання тощо. До контрольних заходів допускаються всі здобувачі освіти незалежно від результатів поточного контролю. Викладач розробляє контрольні завдання (варіанти, тести тощо) для проведення модульного контролю.

Результати контрольного заходу здобувача освіти, який не з'явився на нього, оцінюються «незадовільно» незалежно від причини. Відпрацювання контрольного заходу є обов'язковим.

У відповідності до вимог об'єктивна оцінка рівня знань з боку викладача оцінюється наступним чином:

- під час написання контрольної роботи кожен здобувач освіти отримує індивідуальний варіант, що складається з двох питань і п'яти тестових завдань. На написання контрольної роботи відводиться 45 хвилин. Форма проведення: письмова. Контрольна робота оцінюється за національною шкалою.

10.ВИД КОНТРОЛЮ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Для освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» оцінки із дисциплін фахової підготовки та у разі інтегрованих курсів оцінювання здійснюється за національною шкалою та визначаються таким чином:

<i>За національною шкалою</i>
відмінно
добре
задовільно
Незадовільно з можливістю повторного складання

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Інтервальна шкала	Оцінка в балах за шкалою ECTS	Оцінка ECTS	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
				<i>для екзамену, заліку, курсової роботи, практики</i>
4,51-5,00	90 – 100	A	Високий (творчий)	відмінно
4,01-4,50	82-89	B	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре
3,51-4,00	75-81	C		
3,16-3,50	69-74	D		
2,51-3,15	60-68	E	Середній (репродуктивний)	задовільно
1,51-2,50	35-59	FX	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно з можливістю повторного складання
0,00-1,50	0-34	F		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

**ШКАЛА ПЕРЕВЕДЕННЯ СЕРЕДНЬОЗВАЖЕНОЇ ОЦІНКИ
В ОЦІНКУ ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ТА ОЦІНКУ ECTS
для ступеня «фаховий молодший бакалавр»,**

Середньозважений бал	Національна оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка ECTS
5,00	відмінно	100	A
4,95-4,99	відмінно	99	A
4,90-4,94	відмінно	98	A
4,85-4,89	відмінно	97	A
4,80-4,84	відмінно	96	A
4,75-4,79	відмінно	95	A
4,70-4,74	відмінно	94	A
4,65-4,69	відмінно	93	A
4,60-4,64	відмінно	92	A
4,55-4,59	відмінно	91	A
4,51-4,54	відмінно	90	A
4,50	добре	89	B
4,43-4,49	добре	88	B
4,36-4,42	добре	87	B
4,29-4,35	добре	86	B
4,22-4,28	добре	85	B
4,15-4,21	добре	84	B
4,08-4,14	добре	83	B
4,01-4,07	добре	82	B
4,00	добре	81	C
3,92-3,99	добре	80	C
3,84-3,91	добре	79	C
3,76-3,83	добре	78	C
3,67-3,75	добре	77	C
3,59-3,66	добре	76	C
3,51-3,58	добре	75	C
3,50	задовільно	74	D
3,43-3,49	задовільно	73	D
3,36-3,42	задовільно	72	D
3,29-3,35	задовільно	71	D

3,22-3,28	задовільно	70	D
3,16-3,21	задовільно	69	D
3,15	задовільно	68	E
3,07-3,14	задовільно	67	E
2,99-3,06	задовільно	66	E
2,91-2,98	задовільно	65	E
2,83-2,90	задовільно	64	E
2,75-2,82	задовільно	63	E
2,67-2,74	задовільно	62	E
2,59-2,66	задовільно	61	E
2,51-2,58	задовільно	60	E
2,5	незадовільно	59	FX
2,15-2,49	незадовільно	52(52-58)	FX
1,85-2,14	незадовільно	46(46-51)	FX
1,51-1,84	незадовільно	40(35-40)	FX
0-1,50	незадовільно	34(1-34)	F

Розподіл вагових коефіцієнтів оцінювання навчальної дисципліни
Вид контролю – залік

Модуль № 1		СЕМЕСТРОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЗАЛІК
Підсумкова оцінка (середньозважений бал)		
Аудиторна робота (в т.ч. самостійна та індивідуальна робота здобувача освіти)	Контрольний захід	
<i>T1, T2, T3 ... T10</i>	<i>T1 – T10</i>	
Середньоарифметичне оцінок за національною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за національною шкалою
k1=0,6	k2=0,2	k3=0,2
$\sum k_i=1$		

*Самостійна робота здобувачів освіти може бути інтегрована з аудиторною роботою.

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів

k_i – ваговий коефіцієнт (викладач визначає особисто з урахуванням специфіки предмета)

$$\sum_{i=1}^n k_i=1$$

11.МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорні конспекти лекцій.
2. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни.
3. Ілюстративні та додаткові матеріали.
4. Навчальні підручники.
5. Посібники.
6. Комплекти тестових завдань.

Технічні засоби:

1. Мультимедійний проектор, ноутбук.
2. Інтерактивна дошка.
3. Комп'ютерний клас.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Інструктажі з питань охорони праці.
2. Основні нормативні документи в галузі пожежної безпеки.
3. Органи державного нагляду за охороною праці, їх основні повноваження і права.
4. Небезпечні та шкідливі фактори, пов'язані з пожежами.
5. Стан охорони праці в Україні та інших країнах.
6. Види виробничого освітлення.
7. Основні законодавчі акти про охорону праці.
8. Природне освітлення.
9. Електротравматизм та дія електричного струму на організм людини.
10. Охорона праці, як суспільний чинник і галузь науки.
11. Значення виробничого освітлення.
12. Охорона праці неповнолітніх.
13. Фактори, що впливають на ураження електричним струмом.
14. Нормативні акти про охорону праці, що діють у межах підприємства.
15. Шум.
16. Причини електротравм.
17. Державні міжгалузеві та галузеві нормативні акти про охорону праці.
18. Експлуатація освітлювальних установок.
19. Класифікація приміщень за ступенем небезпеки ураження електричним струмом.
20. Основні етапи розвитку охорони праці.
21. Основні вимоги до виробничого освітлення.
22. Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці.
23. Дія шуму на організм людини.
24. Умови ураження людини електричним струмом.
25. Комісія з питань охорони праці підприємства.
26. Організація безпечної експлуатації електроустановок.
27. Навчання з питань охорони праці при прийнятті на роботу і в процесі роботи.
28. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.
29. Органи державного управління охороною праці, їх компетенція і повноваження.
30. Методи та засоби колективного та індивідуального захисту від шуму.
31. Системи заходів і засобів безпечної експлуатації електроустановок.
32. Служба охорони праці підприємства.
33. Нормування шумів.
34. Система електрозахисних засобів.
35. Громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці.
36. Основні причини пожеж.
37. Розслідування та облік нещасних випадків.
38. Вплив електромагнітних полів та випромінювань на живі організми.
39. Статистика та динаміка пожеж в Україні.

40. Фізіологічні особливості різних видів діяльності.
41. Теоретичні основи горіння, його різновидності.
42. Гігієнічна класифікація праці.
43. Випромінювання оптичного діапазону.
44. Показники пожежовибухонебезпечності речовин та матеріалів.
45. Законодавство в галузі гігієни праці.
46. Засоби індивідуального захисту.
47. Категорії приміщень та будівель за вибухопожежною та пожежною небезпекою.
48. Вплив параметрів мікроклімату на самопочуття людини.
49. Основні санітарно-гігієнічні вимоги до розміщення підприємства та планування його території.
50. Система попередження пожеж.
51. Нормалізація параметрів мікроклімату.
52. Основні вимоги до виробничих будівель та споруд.
53. Евакуація людей із будівель та приміщень.
54. Загальні заходи та засоби нормалізації параметрів мікроклімату.
55. Основні вимоги до допоміжних приміщень, до водопостачання та каналізації.
56. Пожежна безпека будівель та споруд.
57. Вплив шкідливих речовин на організм людини.
58. Безпечність технологічного обладнання.
59. Способи та засоби пожежогасіння.
60. Захист від шкідливої дії речовин на виробництві.
61. Безпечність технологічного процесу.
62. Пожежна сигналізація.
63. Призначення та класифікація систем вентиляції.
64. Назвіть основні правила надання першої допомоги при травмах та порізах.
65. Які дії слід виконати при опіках у навчальному закладі?
66. Алгоритм надання допомоги при ураженні електричним струмом.
67. Як діяти при непритомності або судомач учня?
68. Вимоги безпеки щодо розташування виробничого обладнання.
69. Загальні принципи організації пожежної безпеки.
70. Природна вентиляція.
71. Вимоги безпеки щодо організації робочих місць.
72. Державний пожежний нагляд.
73. Штучна вентиляція.
74. Які види надзвичайних ситуацій можуть виникнути у закладах освіти?
75. Алгоритм дій педагогів і учнів під час евакуації.
76. Що таке укриття та як організувати його у навчальному закладі?
77. Як проводиться інформування учнів і персоналу про небезпеку?
78. Назвіть основні заходи профілактики травматизму під час надзвичайних ситуацій.
79. Завдання та види пожежної охорони.
80. Основні вимоги до систем вентиляції.

81. Причини аварій і нещасних випадків при експлуатації систем, що працюють під тиском.
82. Вивчення питань пожежної безпеки.
83. Основні положення Закону України «Про охорону праці».
84. Штучне освітлення.
85. Види ураження електричним струмом.
86. Охорона праці жінок.
87. Причини летальних наслідків від дії електричного струму.
88. Що таке професійне вигорання та які його основні ознаки?
89. Назвіть методи профілактики професійних захворювань педагогів.
90. Які вправи або способи зменшення стресу можна використовувати під час робочого дня?

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основні законодавчі та нормативно-правові акти

1. Закон України «Про охорону праці».
2. Кодекс законів про працю України
3. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».
4. Закон України «Про пожежну безпеку».
5. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».
6. НПАОП 0.00-4.09-07 «Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 55.
7. НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 № 15.
8. НПАОП 0.00-4.21-04 «Типове положення про службу охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 15.11.2004 р. № 255.

Базова

1. Баличева Н.В. Основи охорони праці та безпеки життєдіяльності: навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; уклад. Н. В. Баличева. – Умань : Візаві, 2023. – 273 с.
2. Запорожець О.І., Протоєрейський О.С., Франчук Г.М., Боровик І. М. Основи охорони праці. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 264 с.
3. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. – 4-те вид., допов. і перероб. – К.: Університет «Україна», 2009. – 295 с.
4. Охорона праці: навч. посіб. / З.М. Яремко, С.В. Тимошук, О.І. Третяк, Р.М. Ковтун; за ред. проф. З.М. Яремка. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 374 с.
5. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.

Допоміжна

1. Охорона праці та промислова безпека: Навч. посіб. / К. Н. Ткачук, В. В. Зацарний, Р. В. Сабарно, С. Ф. Каштанов, Л. О. Мітюк, Л. Д. Третякова, К. К. Ткачук, А. В. Чадюк. За ред. К. Н. Ткачука і В. В. Зацарного. – К.: 2009.
2. Охорона праці (Законодавство. Організація роботи): Навч. посіб. / За заг. ред. к.т.н., доц. І. П. Пістуна. – Львів: «Тріада плюс», 2010. – 648 с.

3. Охорона праці (практикум): Навч. посіб. / За заг. ред.. к.т.н., доц.. І. П. Пістуна. – Львів: «Тріада плюс», 2011 – 436 с.

13. Інтернет-ресурси

1. <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.
2. <http://www.mns.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України.
3. <http://www.social.org.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.
4. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
5. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».

Автор

Іван КУШНІР

